освоєння ресурсоощадних технологій, більш раціонального використання біокліматичного потенціалу і природно-кліматичних умов, дотримання сівозмін, удосконалення системи обробітку ґрунту, оснащення господарств сучасною технікою, оптимізації внесення мінеральних та органічних добрив, покращення захисту рослин, впровадження сучасних сортів і гібридів, поліпшення насінницької справи, підвищення якості продукції, розвиток ринку зерна.

Список використаних джерел:

1. Збір урожаю сільськогосподарських культур, плодів, ягід та винограду за 2015 рік : статистичний бюлетень / Державна служба статистики України. Головне управління статистики у Тернопільській області. – Тернопіль, 2016. – 128 с.

2.Наявністьсільськогосподарськоїтехнікитаенергетичнихпотужностейусільськомуго сподарствів2015 році : статистичний бюлетень / Державна служба статистики України. Головне управління статистики у Тернопільській області. – Тернопіль, 2016. – 40 с.

3. Основні економічні показники виробництва продукції сільського господарства в сільськогосподарських підприємствах у 2015 році : статистичний бюлетень / Державна служба статистики України. Головне управління статистики у Тернопільській області. – Тернопіль, 2016. – 58 с.

4. Посівні площі сільськогосподарських культур під урожай 2015 року : статистичний бюлетень / Державна служба статистики України. Головне управління статистики у Тернопільській області. – 2015. – 70 с.

5. Статистичний збірник «Сільське господарство України» за 2015 рік / Державна служба статистики України. – К., 2016. – 360 с.

6. Статистичний щорічник Тернопільської області за 2015 рік / Державна служба статистики України. Головне управління статистики у Тернопільській області. – Тернопіль, 2016. – 43 с.

УДК 911.3.:[332.3:61](477.85)

ОСОБЛИВОСТІ СТРУКТУРИ ТА ВИКОРИСТАННЯ ЗЕМЕЛЬНОГО ФОНДУ БУКОВИНСЬКИХ КАРПАТ

О.О. Печенюк
vitalipech@gmail.com
Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича, м.Чернівці, Україна

У зв’язку із зростанням ролі форм власності на землю, стає питання раціонального розподілу території за функціональним використанням. У різних галузях господарської діяльності використання та призначення земельних ресурсів є неоднаковим. Особливо актуальним постає значення земельних ресурсів для

діяльності людини, оскільки вони є одними із найбільших і дають просторовий базис для господарювання та життєдіяльності сільського населення. Саме тому при їх залученні основна увага приділяється фізичним розмірам земельних ділянок, наявності інфраструктурного забезпечення та транспортно-географічному положенню.

Особливої значущості дане питання набуває в умовах становлення ринкових відносин у господарському комплексі та при виявленні територіальних відмін у показниках землекористування в межах адміністративно-територіальних одиниць, насамперед розташованих на стику природничо-географічних регіонів [1]. Саме до таких територій належить земельний фонд Буковинських Карпат, на теренах якого спостерігається неоднорідний характер поширення природних та утворених у результаті людської діяльності властивостей земель.

Гірську смугу в межах Чернівецької області називають Буковинськими Карпатами, які теж орографічно неоднорідні. Земельний фонд Буковинських Карпат характеризується середнім ступенем освоєння. Площа сільськогосподарських угідь становить 43313,8 га (24,9 %), з них загальна площа орних земель станом на 01.01.2016 року становить 7326,2 га. На лісовий фонд припадає 91480,1 га (52,6 %), природоохоронний – 35122,1 га. (20,2 %). Землі під забудовою займають – 1785,5 га (1,3 %), водний – 1445,5 га. (0,8 %), промисловий фонд – 651,8 га (0,3 %), землі історико-культурного призначення займають – 69,9 га (0,4 %) [2].

Територія Буковинських Карпат характеризується великою різноманітністю природних умов, які визначають специфіку розміщення певних категорій земель. На більшій території регіону переважає гірський рельєф, що разом з помірним кліматом в умовах висотної поясності та лісовою рослинністю створили умови для поширення земель лісогосподарського призначення.

По території Буковинських Карпат найбільшу частку земель займають землі лісового фонду. Найбільші території з лісовим покривом спостерігаються у гірській частині Путильського району.

Лісовий покрив характеризується переважним поширенням букових та буково-ялівцевих лісів на територіях Долішньошепіської 20637,4 га (90,7 %), Шепітської 9504,9 га (47,0 %), Красноїльської 6272,8 га (35,4 %) сільських рад [2].

За своєю суттю споживацьке ставлення до лісових ресурсів призводить до розбалансування природних екосистем, що тягне за собою неминучі негативні наслідки, такі як, площинний змив та

катастрофічні паводки. Проблеми спостерігаються і на землях водного фонду, де до нераціонального використання додається також забруднення стічними водами та іншими відходами виробництва.

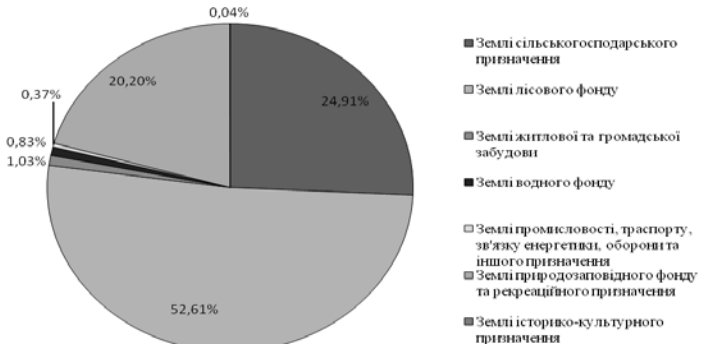

Рис. 1. Структура земельного фонду (2015 р.)

У структурі сільгоспугідь – 8933,8 га (20,6 %) займає рілля, на пасовища припадає – 14558,2 га (33,6 %), сіножаті – 18195,8 га (42,0 %), землі під багаторічними насадженнями – 624,9 га (1,4 %), землі під господарськими будівлями – 1000,4 га (2,3 %) [2].

Низка проблем, пов’язаних із використанням земельних ресурсів Буковинських Карпат спричинені як природними, так і антропогенними чинниками в різних співвідношеннях.

Основними проблемами земель сільськогосподарського призначення є виснаження ґрунтів та зниження їх продуктивності. Вони викликані природною ерозією, вивітрюванням та іншими природними факторами. Через низьку рентабельність сільськогосподарського виробництва, відбувається скорочення посівних площ та їх занедбування.

Землі житлової та громадської забудови Буковинських Карпат являють собою жилі масиви з об’єктами інфраструктури у межах населених пунктів. Найбільш поширена одно- та двоповерхова забудова. Найбільшими населеними пунктами є смт. Берегомет 290,3 га (2,5%) та Красноїльск 223,8 га (1,2%). Примітним є той факт, що площа забудованих земель зростає на територіях із більш пологим рельєфом, який створює більш сприятливі умови для людського освоєння та проживання. Найменш забудованим є території Підзахаричівської 11,3 га (0,4 %), Усть-Путильської 14,1 га (0,2 %) та Плосківської 15,8 га (0,2 %) сільських рад [2].

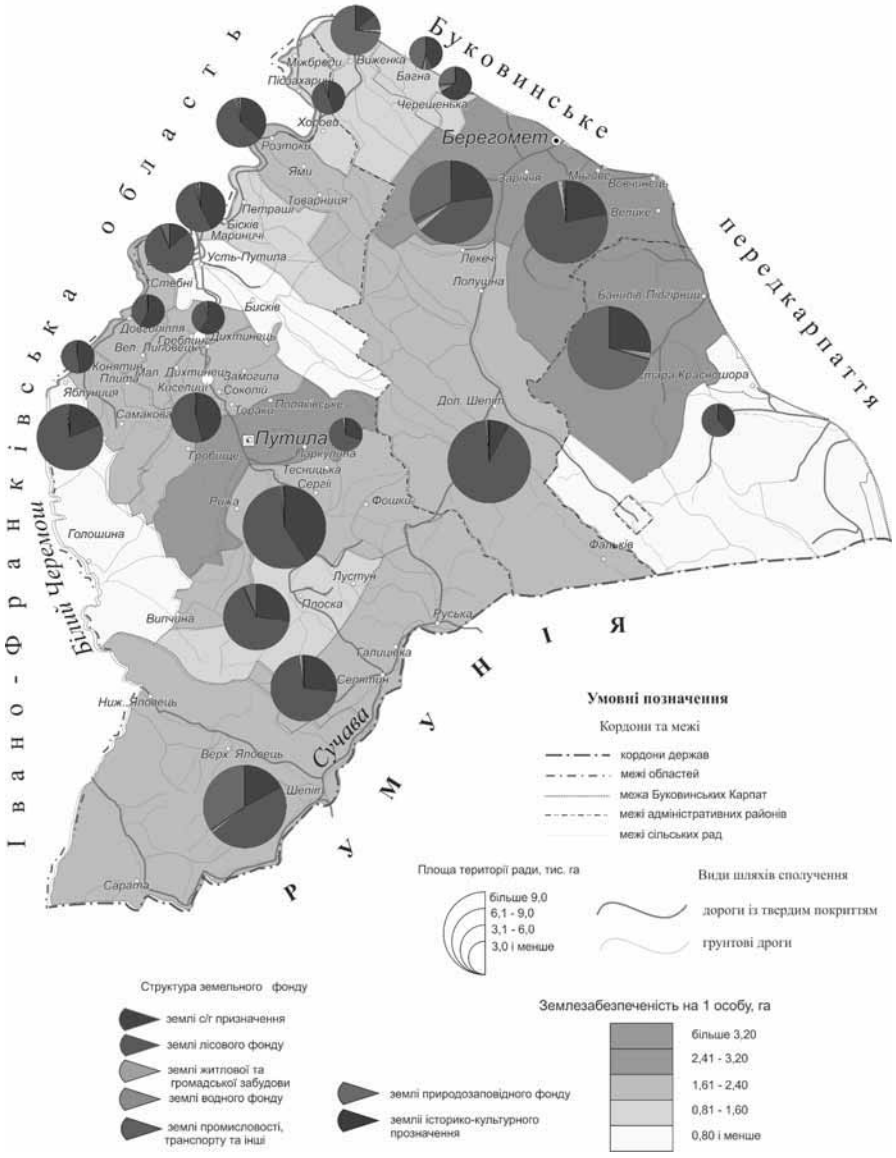

Рис. 2. Земельний фонд Буковинських Карпат (за 2015 рік)

Необґрунтована практика садибної забудови населених пунктів

призводить до того, що великі площі земель забудовуються індивідуальними житловими будинками, які потребують додаткових витрат на інфраструктуру для них і водночас не дають змогу розширити вулиці, дороги та проїзди, реконструювати та прокласти нові інженерні комунікації, звести нове сучасне житло та об'єкти громадського призначення.

Землі природо-заповідного фонду та іншого природоохоронного призначення мають велике значення для збереження природного різноманіття. На території Буковинських Карпат розміщено Вижницький національний природний парк, а також Лунківський заказник. Проте їхня площа в структурі земельного фонду є недостатньою, а характер поширення – нерівномірний. Це саме стосується також земель рекреаційного, оздоровчого та історико-культурного призначення. Землі промисловості, транспорту, зв'язку, енергетики, мають велике значення для розвитку інфраструктури регіону. Саме вони визначають господарську привабливість земельного фонду регіону.

Природні та соціально-економічні умови Буковинських Карпат дають змогу розвиватись галузі рекреації. Серед населення користуються попитом послуги відпочинку на мальовничій гірській місцевості, які надаються приватними «зеленими садибами» з можливістю організації оздоровлення та спортивного дозвілля.

Отже, земельний фонд Буковинських Карпат має низку передумов формування своєї структури та специфіки, які залежать від природних та соціально-екномічних чинників. На формування земельного фонду Буковинських Карпат найбільший вплив чинять орографічні особливості території, агрокліматичні умови, забезпеченість водними ресурсами, особливості ґрунтового покриву та стан природної рослинності. Серед соціально-економоічних чинників, варто виділити населення регіону, спеціалізацію галузей господарства, розвиток транспортної та іншої інфраструктури, політика держави та місцевого самоврядування у галузі раціонального використання і охорони земель.

Список використаних джерел:

1. Геренчук К. І. Природа Чернівецької області / К. І. Геренчук. – Львів: Вища школа, 1978. – 160 с.

2. Статистичні Матеріали Головного управління Держземагентства у Чернівецькій області. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://chernivetska. land. gov.ua/category.

УДК 556.3